
NOTITS

UDENRIGSMINISTERIET

Til:	Folketingets Udenrigsudvalg	J.nr.:	JTF, 8.U.107
CC:		Bilag:	
Fra:	Udenrigsministeriet	Dato:	13. marts 2013
Emne:	Selvstyrelovens bestemmelser om tvistløsning		

Folketingets Udenrigsudvalg afholdt den 7. februar 2013 samråd med udenrigsministeren om Danmarks retlige pligter i forhold til Grønland. I den forbindelse gav udenrigsministeren tilsagn om et notat, der beskriver den i selvstyreloven indeholdte bestemmelser om tvistløsning.

I den anledning oplyses følgende:

Selvstyreloven (2009) indeholder i § 19 følgende bestemmelse om tvistløsning:

”§ 19. Opstår der mellem Grønlands Selvstyre og rigsmyndighederne tvivlsspørgsmål om selvstyrets kompetence i forhold til rigsmyndighederne, kan regeringen eller Naalakkersuisut beslutte at forelægge spørgsmålet for et nævn, der består af 2 medlemmer, der udpeges af den danske regering, 2 medlemmer, der udpeges af Naalakkersuisut, samt 3 af Højesterets præsident udpegede højesteretsdommere, af hvilke den ene udpeges som formand.

Stk. 2. Er de 4 medlemmer, der er udpeget af regeringen og Naalakkersuisut, enige, er sagen endelig afgjort. I modsat fald afgøres sagen af de 3 højesteretsdommere.

Stk. 3. Nævnet kan beslutte at suspendere den vedtagelse eller beslutning, som er forelagt nævnet, indtil nævnets afgørelse foreligger.”

En tilsvarende bestemmelse var indføjet i den grønlandske hjemmestyrelov fra 1979, ligesom den færøske hjemmestyrelov fra 1948 indeholder en tilsvarende bestemmelse. De pågældende bestemmelser har imidlertid aldrig været bragt i anvendelse, hvilket afspejler, at eventuelle tvivlsspørgsmål om kompetenceforholdene hidtil er blevet løst gennem drøftelser mellem regeringen og hhv. Grønland og Færøerne.

Det fremgår af bemærkningerne til selvstyreloven fra 2009, at det findes hensigtsmæssigt, at der allerede på forhånd er taget stilling til behandlingen af kompetencetvister, hvis de skulle opstå. Det anføres endvidere, at det må forventes, at tvivlsspørgsmål ligesom hidtil vil kunne løses gennem drøftelser mellem rigsmyndighederne og Grønlands Selvstyre, og at bestemmelsen således alene tænkes anvendt i den ekstraordinære situation, at drøftelser mellem Grønlands Selvstyre og rigsmyndighederne ikke måtte føre til en løsning.

Som det fremgår af bestemmelsen, tager mekanismen i § 19 sigte på tvivlsspørgsmål vedrørende selvstyrets kompetence i forhold til rigsmyndighederne. Det er således ikke enhver tvist mellem Selvstyret og rigsmyndighederne, der kan forelægges tvistløsningsnævnet.

Som eksempel på et tvivlsspørgsmål, der vil kunne forelægges tvistløsningsnævnet, kan nævnes eventuelle spørgsmål om, hvorvidt en konkret aktivitet falder ind under et sagsområde, der er overtaget efter selvstyrelovens kapitel 2.

Også et eventuelt tvivlsspørgsmål om, hvorvidt Selvstyret i en konkret situation ved sine handlinger på f.eks. råstofområdet, der er overtaget af Grønland, bevæger sig ind på det sikkerhedspolitiske område, som er et rigsansliggende, må antages at vedrøre udstrækningen af selvstyrets kompetence i forhold til regeringens kompetence. Et sådant spørgsmål må derfor antages at kunne forelægges tvistløsningsnævnet. Det gør i den forbindelse ingen forskel, at nævnets vurdering af kompetencetvisten bl.a. vil omfatte et område – det sikkerhedspolitiske – som ikke kan overtages af selvstyret. Det skal bemærkes, at tvistløsningsnævnet alene vil kunne træffe afgørelse om selve kompetencespørgsmålet, og at det således vil være overladt til den kompetente myndighed at træffe nærmere beslutning om, hvorledes kompetencen konkret udøves.
